

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด การตั้งสมมุติฐานการวิจัย และใช้ในการอธิบายถึงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยแบ่งเป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษาคือ ในด้านการเรียนการสอน ด้านการสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
5. แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

นักวิชาการ และผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ ดังนี้

(Henerson, Morris and Fitz-Gibbon, 1978) ได้กล่าวมโนทัศน์เกี่ยวกับทัศนคติไว้ว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับมโนทัศน์เชิงนามธรรมทั่วไปที่เกิดจากการสร้างขึ้น เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่มนุษย์คิด พูด หรือกระทำ หรืออาจเป็นการทำนายพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

(Oppenheim, 1966) ได้ให้คำจำกัดความของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ สภาวะของความพร้อม ความพอใจที่จะแสดงปฏิกิริยาในรูปแบบต่างๆ เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเร้า

(Allport, 1967) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(Doob, 1996) ได้ให้คำจำกัดความว่า ทักษะคือ การตอบสนองที่มีความหมายทางสังคมของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากแรงขับภายในของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้ารูปแบบต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาในภายหลัง

(Thurstone, 1974) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะเป็นผลรวมของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความกลัว ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(Ajzen, 1988) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะคือ อารมณ์ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่ตอบสนองต่อวัตถุ บุคคล สถาบัน หรือเหตุการณ์

(พนม ปันฑารากรณ์, 2544: 6) ทักษะ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึงความถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ

(บุญธรรม กิจปริดาภิรุทธิ์, 2543: 184) ได้ให้ความหมายของทักษะ หรือเจตคติว่าเป็นกริยารวมๆ ของบุคคล ที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าต่างๆ เช่น ต่อวัตถุสิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม โดยจะแสดงออกมาในทางสนับสนุนซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทางต่อต้านซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่เห็นดี ไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้า

(ล้วน สายยศ, 2543: 54) ให้คำจำกัดความของทักษะไว้ว่า เจตคติหรือทักษะถือได้ว่าเป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ อนึ่งเจตคติหรือทักษะยังเป็นตัวการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม นั่นคือเป็นลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน

(สันติพจน์ กลับดี, 2546: 59) ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือการแสดงออกเพื่อสนองตอบให้ทราบว่าบุคคลนั้น มีความรู้สึกอย่างไรต่อสภาพการณ์ต่างๆ เช่น รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งต่างๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ทักษะเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล อาจจะถูกกำหนดมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลมีอยู่ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมก็ได้ แต่ถ้าทักษะของแต่ละบุคคลมีความคล้ายคลึงสอดคล้องกันจนเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันก็อาจจะกลายเป็นค่านิยมได้

การมีทักษะที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้พฤติกรรมของสมาชิกของสังคมมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไปด้วย เช่น ทักษะต่อการศึกษา ทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะในการแสวงหารายได้ ทักษะต่อสถาบันต่างๆ เป็นต้น ซึ่งถ้าทักษะของบุคคลเป็นไปในทางบวกแล้วก็จะยอมทำให้สังคมหรือประเทศสามารถพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

(เพราพรรณ เปลี่ยนภู, 2543: 9) ให้นิยามของทัศนคติไว้ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อความนึกคิด ซึ่งความรู้สึกนี้ค่อนข้างจะแน่นอน มีทิศทางในการแสดงออกให้เห็นว่าเขายอมรับ หรือไม่ยอมรับวัตถุหรือบุคคลนั้น ๆ ซึ่งเป็นที่เปลี่ยนแปลงได้แต่ค่อนข้างยาก

2. ทัศนคติเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ และมักแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่รุนแรงมากกว่าธรรมดา คือแสดงปฏิกิริยาให้เห็นถึงความรู้สึกนั้น

(อัครเดช เอี่ยมละออง, 2545) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า มีความเกี่ยวข้องกับความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใดๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนี แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ทัศนคติทางบวกหรือทัศนคติที่ดี แนวโน้มที่จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้นๆ ด้วยความชอบ ความพอใจ

2. ทัศนคติทางลบหรือทัศนคติที่ไม่ดี แนวโน้มที่จะถอยหนีสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้นๆ ด้วยความไม่ชอบไม่พอใจ

และยังได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของทัศนคติว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ ที่ไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่เกิด อีกทั้งยังเป็นตัวชี้ในการแสดงพฤติกรรมซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้ และทัศนคตินั้นเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

(สุภาภรณ์ ขาวสวย, 2546: 6) ทัศนคติ คือการประเมินหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบวัตถุ คน หรือเหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง ทัศนคติจึงเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ (พอใจหรือไม่พอใจ) และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทัศนคติเป็นพลังอย่างหนึ่งที่ไม่อาจมองเห็น เช่นเดียวกับสัญชาตญาณ หรือแรงจูงใจ แต่เป็นพลังที่สามารถผลักดันการกระทำบางอย่างที่สอดคล้องกับความรู้สึกของทัศนคติ อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติ คือท่าทีหรือแนวโน้มของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน ความคิด หรือสิ่งของก็ได้ โดยมีความรู้สึก หรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน บางคนก็มีทัศนคติด้านบวก (Positive affectivity) บางคนก็มีทัศนคติด้านลบ (Negative affectivity)

จากความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึก ความเชื่อส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีผลมาจากสิ่งเร้าที่บุคคลนั้นได้รับ และแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ ซึ่งเป็นเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ หรือเป็นการแสดงออกซึ่งทัศนคติที่ดี หรือไม่ดี ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ได้รับเปลี่ยนแปลงไป

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

(สงบ ลักษณะ อ้างถึงใน ครรชิต มัลลยวงศ์, 2550) ได้สรุปการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. จุดหมายและลักษณะของการจัดการศึกษา

1.1 การศึกษาควรสนองความต้องการของสังคมเท่า ๆ กับการศึกษาต้องสามารถนำสังคม

1.2 การศึกษาภาคบังคับ ควรพัฒนาผู้เรียนให้สามารถออกไปประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพระดับหนึ่ง ถ้าผู้เรียนไม่ประสงค์จะเรียนต่อ

1.3 หลักการสากลของการศึกษา คือ

1.3.1 หลักความเสมอภาค (Equity) ให้โอกาสชนทุกลักษณะ ทุกสภาพความเป็นอยู่ ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นผู้พิการ ผู้ขาดแคลนยากไร้

1.3.2 หลักการมีคุณภาพ (Quality) การศึกษาที่จัดต้องรับประกันผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานทัดเทียมกันในผู้เรียนทุกลักษณะทุกสภาพความเป็นอยู่

1.3.3 หลักความตรง (Relevance) ผลการจัดการศึกษาต้องตรงกับความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ สอนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม ตรงกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

1.3.4 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผู้ได้รับการศึกษาต้องเป็นผู้มีความสามารถเต็ม (Full Functioning)

1.3.5 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การใช้วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้มาตรฐาน ใช้คุ้มค่าไม่สูญเปล่า ได้ผลคุ้มค่าและประหยัด

1.3.6 หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผู้มีการศึกษาต้องพอใจจะเรียนรู้เพิ่มเติมเสมอเพื่อพัฒนาตน พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม มีทักษะในการแสวงหา

1.3.7 หลักความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางกาย จิตใจ (Spirit) อารมณ์ สติปัญญา สังคม และพื้นฐานอาชีพ

2. คุณลักษณะของผู้มีการศึกษา

2.1 คุณลักษณะของผู้มีการศึกษาตามแนวคิดของยูเนสโก ควรมีความสมดุล

2.1.1 เรียนเพื่อรู้ (Learn to Know)

2.1.2 เรียนเพื่อปฏิบัติ (Learn to Do)

2.1.3 เรียนเพื่อปรับเปลี่ยนพัฒนาตนไปสู่ความเหมาะสมดีงาม (Learn to Be)

2.1.4 เรียนเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (Learn to Live Together) ซึ่งจะมีส่วนของการเรียนเพื่อใส่ใจผู้อื่นด้วย

2.2 ผลการเรียนรู้ต้องเป็นการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและสังคม เปลี่ยนจากการเรียนเพื่อมีความรู้มาเป็นการเรียนเพื่อมีความสามารถ ไม่เป็นการเรียนเพื่อสอบแต่เป็นการเรียนเพื่อต้องการเป็นคนที่มีคุณภาพ

2.3 ผลการเรียนรู้ควรเน้นความเป็นมนุษย์ (Humanity) มีความเข้าใจความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ (Interpersonal Relationship) มีความสามารถในการสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจและมีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) มีทักษะชีวิต (Life Skills) ในการตัดสินใจวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ฉลาดคิด ฉลาดตัดสินใจเลือกแนวทางการแสดงออกโดยคาดการณ์ถึงผลที่จะตามมา และฉลาดแสดงออก

2.4 ผลการเรียนรู้ที่ยั่งยืนถาวรทันสมัย คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้ที่สนใจใฝ่รู้สิ่งใหม่ๆ ให้ก้าวทันโลก มีทักษะในการแสวงหาความรู้ รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ รวมถึงสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อตนเองและเพื่อสังคมเสมอ

(โษยิตา แป้นคง, 2550) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้และมอบหมายงานให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ดังนี้

1. กิจกรรมเน้นการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การทำงาน การเลือกประกอบอาชีพ การออกแบบและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการทำงาน และอาชีพ

2. กิจกรรมเน้นทักษะในการทำงาน การวางแผนและการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ การแสวงหาความรู้ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงความคิดริเริ่ม การดัดแปลงประยุกต์ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสมกับการพัฒนาด้านกลยุทธ์หรือวิธีการใหม่ๆ

3. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการทำงานตามหลักการ ทฤษฎีและขั้นตอนของการทำงานอย่างถูกวิธี เห็นคุณค่าความสำคัญของงานและการประกอบอาชีพสุจริต รับผิดชอบต่อสังคมตนเองและสังคม รวมทั้งการจัดสรรใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างคุ้มค่า

4. กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อปลูกฝังค่านิยมในการทำงาน การประกอบอาชีพและการเรียนรู้ ปัญหางานให้มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้เรียน

จุดหมายของการจัดการศึกษาควรสนองความต้องการของสังคม และสามารถนำสังคม โดยในการศึกษาภาคบังคับ ควรพัฒนาผู้เรียนให้สามารถออกไปประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ ถ้าผู้เรียนไม่ประสงค์จะเรียนต่อโดยการเรียนการสอนควรยึดหลักสากลของการศึกษาในด้านความเสมอภาค คุณภาพโดยการรับประกันผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน การจัดการศึกษาต้องตรงกับความ ต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม ตรงกับ การใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อ พัฒนาตน พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาโดยการจัดการศึกษา จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยตรงในการที่จะพัฒนาตนเองและสังคม การจัดการศึกษายังเป็น การเปลี่ยนจากการศึกษาเล่าเรียนเพื่อความรู้เพียงอย่างเดียว มาเป็นการเรียนเพื่อมีความรู้ ความสามารถ เพื่อการเป็นคนที่มีความรู้ ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมใน อนาคตของนักศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพเพื่อจะไปศึกษาเพิ่มเติม หรือเพื่อหางานทำนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ ต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งนักศึกษาคควรพิจารณาให้รอบคอบทั้งตัวเองและทั้งงานอาชีพว่ามี เหมาะสมกันเพียงใด ถ้าตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างรีบร้อนไม่รอบคอบ อาจต้องทำงานที่ไม่ตรงกับ อุปนิสัย ซึ่งเป็นผลให้ทำงานนั้นไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีความเจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ต่อการทำงานนั้นๆ เป็นเหตุให้อยากเปลี่ยนงาน และอาจเป็นผู้ว่างงานในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลเสียหาย ต่อตนเอง ต่อสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ การที่คนเรามีความถนัด ความสามารถ และความ สนใจในงานอาชีพแตกต่างกัน บางคนเหมาะสมที่จะทำงานด้านหัตถกรรม บางคนเหมาะสมที่จะ ทำงาน เกี่ยวกับเครื่องจักรกล หรืองานที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ส่วนบางคนอาจจะเหมาะสมที่ จะทำงานเกี่ยวกับการสอนการดนตรี การช่วยเหลือติดต่อประชาชน ความแตกต่างเหล่านี้เป็นเพราะ แต่ละคนมีพรสวรรค์ที่ไม่เหมือนกัน ไม่สามารถทำงานชนิดเดียวกันได้หมดทุกคน ข้อสำคัญคือ ต้องรู้จักตัวเอง และรู้จักงานอาชีพต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งรู้จัก พิจารณาดูว่า มีงานอะไรบ้างที่ ท่านชอบ และสนใจมากที่สุด และงานนั้นๆ เหมาะสมกับอุปนิสัยและบุคลิกหรือไม่

ความสำคัญของการเลือกอาชีพ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) การประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมมากมาย การเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคลจึงมีความสำคัญมาก คนที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน ย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน และยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาก ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน และเนื่องจากคนเราต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพภายหลังจากการศึกษาเป็นเวลาช้านานถึงหนึ่งในสามของชีวิต หรือประมาณ 100,000 ชั่วโมง การที่จะต้องอดทนต่อกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่าย เป็นระยะเวลาอันแสนนานเช่นนี้ จึงทำให้ ชีวิตของคนไม่มีความสุข การประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจและความถนัด นอกจากจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพน้อยแล้ว ยังเป็นการทรมานชีวิตอย่างหนึ่งอีกด้วย การเลือกอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะอุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดในงานอาชีพของตนเอง และความต้องการของตลาดแรงงาน อาจก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น เรียนไม่สำเร็จต้องเปลี่ยนวิชาใหม่ ทำให้เสียเวลาและทุนทรัพย์ไปโดยเปล่าประโยชน์ ทำงานท้อยาก ทำงานทำไม่ได้ หรือไม่อยากทำงาน อาชีพตามที่ได้รับการศึกษาอบรมมา ทำงานไม่ก้าวหน้า เนื่องจากการทำงานอาชีพจะต้องทำด้วยใจรัก ตั้งใจและมีความรับผิดชอบในหน้าที่หากได้งานทำที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะอุปนิสัย ความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจแล้วโอกาสที่รักงาน ตั้งใจทำงาน หรือรับผิดชอบในหน้าที่การงานก็จะมึ้น้อย มีแต่ความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำงานหรือทำไปอย่างแค้นๆ โอกาสก้าวหน้า จึงมีน้อย เปลี่ยนบ่อย เมื่อเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำงานก็จำเป็นต้องหางานใหม่ที่น่าสนใจและถูกใจกว่า จึงต้องเปลี่ยนงานบ่อยไปเรื่อยๆ จนกว่าจะถูกใจ ผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ ก่อให้เกิดการสูญเปล่าทั้งเวลา ความเจริญก้าวหน้าของบุคคล เศรษฐกิจ ของครอบครัว และของประเทศชาติเป็นส่วนรวมอีกด้วย การเลือกประกอบอาชีพเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ซึ่งบุคคลที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพ จะต้องรู้จักตัวเองในด้านความ สนใจ ความสามารถ และความถนัดเป็นอย่างดี ผู้เลือกอาชีพจะต้องรู้จักโลกของงาน คือ รู้จักอาชีพโดยละเอียด หลายอาชีพจึงมีความจำเป็นต้องจัดบริการแนะแนวอาชีพ เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม

การเลือกอาชีพและการศึกษา

การเลือกอาชีพและสาขาวิชาที่จะศึกษา ให้เหมาะสมกับตัวเอง โดยเน้นเรื่องของบุคลิกภาพ บุคคลแต่ละบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน แต่ละคนจะมีลักษณะที่ชี้เฉพาะตน ไม่ว่าจะป็นรูปร่าง หน้าตา

ผิวพรรณ หรือนิสัยใจคอ มีนักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” คือ ลักษณะส่วนรวมของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่ปรากฏ ทางร่างกาย นิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมรวมของบุคคลนั้น ซึ่งได้รวมอยู่ด้วยกันอย่างผสมกลมกลืนในตัวบุคคลนั้นรวมถึงสิ่งที่เขาชอบและไม่ชอบ สิ่งที่เขาสนใจและไม่สนใจ เป้าหมายต่างๆ ในชีวิตของเขา สิ่งจูงใจต่างๆ ของเขา ความสามารถด้านต่างๆ ของเขา ลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะของแต่ละคนนั้น หากบุคคลรู้จักและเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองจนสามารถมองตนได้ตามสภาพความเป็นจริง ย่อมช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกแนวทางชีวิต การศึกษา และอาชีพได้อย่างสอดคล้อง กับตัวเองมากที่สุด

บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน บุคลิกภาพเฉพาะอย่างจะมีความสัมพันธ์กับอาชีพเฉพาะอย่าง ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ (John L. Holland, 1973: 2-4) เป็นผู้สร้าง “แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ” (The Vocational Preference Inventory) ได้สร้าง “ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ขึ้นโดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการ

ประการที่ 1 อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกทางบุคลิกภาพบุคคลจะเลือกอาชีพใด ย่อมแสดงว่าบุคลิกภาพของเขาจะปรากฏออกมาในทิศทางเดียวกัน

ประการที่ 2 บุคลิกภาพของเขาแต่ละบุคคลมีความสัมพันธ์กับชนิดของสิ่งแวดล้อมในการทำงานของบุคคลนั้น ดังนั้นบุคคลจึงมีแนวโน้มจะหันเข้าหางาน หรืออาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของเขา

ประการที่ 3 บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะ และใช้ความสามารถของเขา ทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงเจตคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

ประการที่ 4 บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ดังนั้นเมื่อสามารถทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคลแล้ว ก็จะทำให้ทราบผลที่จะติดตามมาของบุคคลนั้นด้วย เช่น การเลือกอาชีพ ความสำเร็จในอาชีพ ตลอดจนทั้งพฤติกรรมต่างๆ ทั้งการศึกษาอาชีพและสังคมด้วย ท่านมีแนวโน้มด้านใดบ้าง

คนเรานั้นมีความถนัดในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่งด้วยกันทุกคน แต่มีระดับความสามารถมากน้อยแตกต่างกันไปบางคน มีความถนัดในการทำงาน หลายๆ ด้าน แต่บางคนมีความถนัดในการทำงานด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะความถนัดก็คือระดับความสามารถของบุคคลซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้โดยที่บุคคลนั้นๆ ได้รับการฝึกอบรม หรือมีประสบการณ์ในงานนั้นๆ มากู้กัน และสามารถที่จะนำประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ สำหรับการสำรวจตัวท่านเองว่าเป็นคนเช่นไร มีบุคลิกภาพอย่างไร ตลอดจนพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นทั้งข้อดีข้อเสีย มีความเชี่ยวชาญ ชอบงานประเภทใดและมีความถนัดทางด้านใด จะช่วยให้เรา

สามารถมองภาพที่เป็นตัวเองได้ทั้งหมด John L. Holland ได้จำแนกประเภทอาชีพตามบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 6 กลุ่ม ซึ่งสามารถตัดสินใจก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังนี้

กลุ่มที่ 1

บุคลิกภาพแบบจริงจังไม่คิดฝันนิยมความจริงและสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Realistic) ลักษณะโดยทั่วไป ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ จะชอบกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลังชอบทำจักรกล ขาดทักษะทางภาษา ขาดทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องสังคมกับบุคคลอื่น ไม่ชอบเป็นจุดสนใจของผู้อื่น ก่อนข้างก้าวร้าว มีลักษณะเป็นชาย มีค่านิยมทางเศรษฐกิจและการเมืองในรูปแบบที่มีระเบียบแบบแผนยึดถือประเพณีนิยม ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ มีความเป็นผู้ใหญ่ มีความอดทน มีความบากบั่น กล้าแสดงผลงาน ขาดทักษะในการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม การประเมินผลตนเอง มีความเป็นผู้นำต่ำ มีทักษะในการสื่อสารต่ำ มีสุนทรียต่ำ อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ วิชาที่อาจเลือกศึกษา

- วิศวกร - วิศวกรรม เครื่องกล
- ช่างเทคนิค - อุตสาหกรรม
- นักบิน - วนศาสตร์ ประมง
- ประมง - สัตวแพทย์ สัตวบาล
- ป่าไม้ - วิทยาศาสตร์การแพทย์
- ผู้ฝึกกีฬา - สถาปัตยกรรมศาสตร์
- ครูสอนพลศึกษา - พลศึกษา สันทนาการ
- สัตวแพทย์ - ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- เกษตรกรรม - ศิลปศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์
- ช่างฝีมือ - เกษตรกรรมพืชศาสตร์
- นักถ่ายภาพบำบัด - ภาพบำบัด

อาชีพเพิ่มเติม ช่างเจียรนัยพลอย ช่างเชื่อม ช่างทำขนม ช่างปรับซ่อมตัวถังรถยนต์ ช่างทาสี เกษตรกร ช่างซ่อมรองเท้า ช่างตัดเสื้อ ช่างทอ ช่างปัก ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ พนักงานขับรถบรรทุก ช่างทำโครงเหล็ก ช่างก่อสร้าง คนขับรถแท็กซี่ นักการภารโรง นักสืบ

กลุ่มที่ 2

บุคลิกภาพแบบที่ต้องใช้ไหวพริบปัญญาและความคิดนักวิชาการหรือผู้ใช้กิจกรรมทางปัญญาในการแก้ปัญหาและแสวงหาความรู้ (Investigative) ลักษณะโดยทั่วไป ผู้ที่มีบุคลิกแบบนี้จะชอบคิด สังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ชอบแก้ปัญหา ชอบใฝ่หาความรู้ มีหลักการ ชอบทำงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าเป็นผู้ลงมือทำ ไม่คิดประเพณีนิยม หลีกเลี่ยงการค้า การชักชวน

การเข้าสังคมและการเลียนแบบลักษณะเด่น มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความคิดเห็นรุนแรงมีความ
บากบั่น อุทิศเวลาให้กับงาน เก็บตัว ไม่ใคร่สนใจ การประเมินตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง
ไม่ชอบเอาอย่างใครสูง มีความร่าเริงต่ำ อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ วิชาที่อาจเลือกศึกษา

- แพทย์ - แพทย์ศาสตร์ ทันตแพทย์
- ทันตแพทย์ - เกษศาสตร์
- สัตว์แพทย์ - เทคนิคการแพทย์
- เกษกร - วิทยาศาสตร์การแพทย์
- วิทยาศาสตร์การแพทย์ - เคมี ชีวะ ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์
- นักวิทยาศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ สถิติ - เจ้าหน้าที่รังสีเทคนิค
- นักคณิตศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์ ไฟฟ้า - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ระบบคอมพิวเตอร์
- สังคมศาสตร์ มนุษย์วิทยา - นักเคมี ฟิสิกส์ - สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์
- นักจิตวิทยา - จิตวิทยา
- นักสังคมศาสตร์ - ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ - นักเศรษฐศาสตร์
- นักเขียนงานวิชาการ - นักโบราณคดี - วิศวกร (เคมี ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์)

กลุ่มที่ 3

บุคลิกภาพแบบมีศิลปะ (Artistic) ลักษณะโดยทั่วไป ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับ
นามธรรม เป็นอิสระ รักความงาม มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบใช้ชีวิตและกิจกรรมแบบ
ตามลำพังไม่ค่อยควบคุมตัวเอง มักทำตามใจที่ตนปรารถนา มีความต้องการแสดงออกถึงลักษณะ
เฉพาะตัวของตัวเอง ชอบทางศิลปะ ไม่ชอบเลียนแบบ มีความคิดริเริ่ม หลีกเลียงงานประเภทใช้
ระเบียบแบบแผน ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ มีสุนทรีย์ มีศิลปะ ชอบคิดคำนึง ชอบครุ่นคิดคนเดียว
เก็บตัว การประเมินตนเอง มีความเป็นอิสระสูง มีความเข้าใจตนเองสูง มีความสามารถในการ
ควบคุมตนเอง มีความสามารถในการแสดงความรู้สึก อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ วิชาที่อาจ
เลือกศึกษา

- สถาปนิก - ศิลปกรรมศาสตร์ ศิลปศึกษา
- มัณฑนากร - ประวัติศาสตร์
- จิตรกร - สถาปัตยกรรม
- ประติมากร - การเขียนแบบ ออกแบบ
- นักเขียนการ์ตูน - จิตรกรรม ประติมากรรม
- ออกแบบแฟชั่น - ปรัชญา ภาษาศาสตร์
- นักถ่ายภาพ นางแบบ - หนังสือพิมพ์ การสื่อสาร

- ครูสอนศิลปะ นักแต่งเพลง - ภาพยนตร์ ดนตรี
- ครูสอนละคร เต็มรับ ดนตรี - ศิลปะการแสดง
- ประชาสัมพันธ์ - บรรณารักษ์ นักหนังสือพิมพ์ - ศิลปิน นักประพันธ์ นักเขียน นักแสดง

กลุ่มที่ 4

บุคลิกภาพที่ชอบการสมาคม สัมกับบุคคลอื่น มีความสนใจสังคม (Social) ลักษณะโดยทั่วไป ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ชอบติดต่อกับคน ชอบสนทนา ชอบให้ความรู้ ชอบสอนผู้อื่น ชอบแสดงตัว ร่าเริง มีความรับผิดชอบ มีทักษะทางภาษา ต้องการความสนใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีลักษณะเป็นผู้หญิงหลักเลียงการใช้ความคิดทางปัญญา มักแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความรู้สึกหลักเลียงงานที่เกี่ยวกับเครื่องยนต์หรือทางวิทยาศาสตร์ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ ชอบสมาคม ร่าเริง ชอบเที่ยว รักษาประเพณี มีความรับผิดชอบ มีอำนาจอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นๆ มีลักษณะท่าทาง นิสัยเป็นหญิง การประเมินตนเอง มีความเป็นผู้นำสูง ทักษะในการพูด ชอบสมาคม อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ สาขาวิชาที่อาจเลือกศึกษา

- นักสังคมสงเคราะห์ - จิตวิทยา จิตวิทยาทางการศึกษา
- ครู อาจารย์ - แนะแนว
- นักแนะแนว - สังคมวิทยา
- นักรัฐศาสตร์ - ศึกษาศาสตร์
- พยาบาล - พยาบาลศาสตร์
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล - บรรณารักษ์ศาสตร์
- ผู้จัดการโรงแรม - สังคมสงเคราะห์
- นักจัดรายการ - รัฐศาสตร์
- นักประวัติศาสตร์ - บรรณารักษ์
- พัฒนาการ - ดำรวจ พนักงานต้อนรับ
- ผู้ผสมเหล้า ผู้ดูแลบ้าน - คนขายตัว ครูสอนขับรถ
- พ่อบ้าน แม่บ้าน หมอคู่ - ช่างเสริมสวย นักออกแบบ

กลุ่มที่ 5

บุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ มีธรรมชาติที่ชอบทำกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (Enterprising) ลักษณะโดยทั่วไป จะมีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าได้แย่ง กล้าได้กล้าเสีย พร้อมทั้งจะทดลอง มีความเป็นอิสระ มีความสนใจอำนาจ มีความก้าวร้าวทางวาจา มีทักษะในการเจรจา มักหลักเลียงสภาพการณ์ที่ต้องใช้กำลังทางปัญญาอันยาวนานไม่ชอบกิจกรรมที่เป็นระเบียบแบบแผน ลักษณะเด่น กล้าคิดกล้าทำ

ชอบวางแผน ชอบสมาคม มีอำนาจเหนือผู้อื่น ร่าเริง สนุกสนาน ทำตามอารมณ์ ไม่ชอบใช้กำลัง
ความคิดอันยาวนาน การประเมินตนเอง มีความเป็นผู้นำ ชอบการสมาคม มีความก้าวร้าว มีความ
เข้าใจตนเอง อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ วิชาที่เลือกศึกษา

- นักธุรกิจ - เศรษฐศาสตร์ การเงิน
- นายธนาคาร - การธนาคาร
- นายหน้า ผู้ขายประกัน - บริหารธุรกิจ
- นักการเมือง ข้าราชการ - รัฐศาสตร์
- พิธีกร โฆษกวิทยุ - นิติศาสตร์
- นักประชาสัมพันธ์ - พัฒนาชุมชน
- ผู้พิพากษา ทนายความ - แอร์โฮสเตส
- ไปรษณีย์โทรเลข - ประกาศวิทยุ โทรทัศน์
- นักจัดรายการ - พนักงานขาย เสมียน

กลุ่มที่ 6

บุคลิกภาพที่ทำตามระเบียบแบบแผน (Conventional) ลักษณะโดยทั่วไป มักชอบใช้กิจกรรม
เป็นรูปธรรมและกิจกรรมทางภาษายืดหยุ่นประเพณี ชอบทำตามระเบียบแบบแผน มากกว่าการริเริ่ม
ด้วยตนเอง เป็นพวกวัตถุนิยมและเจ้าระเบียบ ไม่ยืดหยุ่น ชอบการเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ชอบ
เลียนแบบ เป็นผู้ตาม ลักษณะเด่น อาศัยผู้อื่น รักษาระเบียบประเพณี การประเมินตนเอง มีจิตใจที่ทำ
อะไรทำจริง เคร่งครัดในระเบียบแบบแผน อาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ วิชาที่เลือกศึกษา

- เลขานุการ - บัญชี
- เสมียน เจ้าหน้าที่ธุรการ ยาม - การเงิน การธนาคาร
- นักบัญชี สมุหบัญชี - เลขานุการ
- เจ้าหน้าที่การเงิน การธนาคาร - บรรณารักษ์
- ผู้ตรวจบัญชี เจ้าหน้าที่งบประมาณ - เศรษฐศาสตร์
- พนักงานสินเชื่อ วิเคราะห์การเงิน - เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์
- บรรณารักษ์ - ผู้ควบคุมสินค้า พนักงานเก็บเงิน
- พนักงานคุมเครื่องพิมพ์ - พนักงานคุมเครื่องเจาะบัตร
- พนักงานต้อนรับ พนักงานพิมพ์ดีด

การเตรียมตัวเข้าประกอบอาชีพ

การเลือกอาชีพต้องพิจารณาให้รอบคอบ ทั้งตัวเองและทั้งอาชีพว่าเหมาะสมกันเพียงใด ให้
พิจารณาความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สุขภาพ นิสัยและฐานะทางเศรษฐกิจของ

ครอบครัวสำหรับตัวเองและทางด้านอาชีพก็ทราบถึงลักษณะงานอาชีพว่า ทำอะไร ทำอย่างไร และงานนั้นเหมาะสมกับตัวเราเองเพียงไร ตลอดจนสภาพการจ้าง ค่าจ้าง สวัสดิการ คุณสมบัติ ค่าใช้จ่าย มากน้อยเพียงใด เมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบทั้ง โลกของตัวเอง และ โลกของงานแล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด อาชีพที่เหมาะสมที่สุดไม่จำเป็นต้องดีที่สุด ย่อมแล้วแต่เหตุผลแวดล้อม ประกอบกัน ดังนั้นควรเลือกอาชีพที่ชอบที่สุดไว้ 1 อาชีพ และควรเลือกอาชีพสำรองไว้ 1-2 อาชีพ

การเรียนเป็นการเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพทางหนึ่งสำหรับนักเรียนที่คิดจะเรียนในระดับอุดมศึกษาและสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐในคณะต่างๆ ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน ก็ต้องเริ่มขยันหมั่นเพียรคร่ำคร่าอย่างจริงจังเสียแต่วันนี้ แต่ถ้านักเรียนเตรียมตัวอย่างเต็มความสามารถแล้วผิดหวัง ก็ไม่ควรเสียใจให้มากนัก เพราะการศึกษามีได้ตีกรอบอยู่เฉพาะในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังมีการศึกษาสายอาชีพและการศึกษานอกระบบให้เลือกอีกมาก ซึ่งนักเรียนที่มีสติปัญญาปานกลาง มีฐานะทางบ้านไม่ดี พ่อแม่มีลูกหลายคนที่ต้องส่งให้เรียน นักเรียนก็ควรหันมาพิจารณาสายอาชีพ ซึ่งทางเลือกสายนี้ใช้เวลาไม่กี่ปีก็สามารถหางานทำเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ เช่น อาชีพช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม เกษตรกรรม และคหกรรม เป็นต้น สายอาชีพเหล่านี้เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว ก็สามารถหางานทำได้ง่าย เพราะประเทศเราเป็นประเทศกำลังพัฒนา กำลังคนระดับกลางเหล่านี้เป็นที่ต้องการอีก และยังสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประกอบอาชีพอิสระได้อีกด้วย หรือถ้าทำงานเก็บเงินสักระยะหนึ่งแล้วต้องการเรียนต่อก็สามารถเรียนไปได้เรื่อยๆ จนถึงระดับปริญญา ทำงานและเรียนไปพร้อมๆ กันก็ได้ จะเห็นได้ว่าทางสายอาชีพมิได้เป็นทางที่ตันเลย ยังมีหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นระยะยาวอีกมากที่จะสนองความต้องการ และความถนัดของนักเรียนหากมีความมานะ อดทน หรือใจสู้ ย่อมจะประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียนและการประกอบอาชีพอย่างแน่นอน เมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตรแล้ว ทุกคนควรพักผ่อนร่างกายและจิตใจ ควรคลายเครียดด้วยการไปท่องเที่ยวสักพัก เมื่อรู้สึกสดชื่นแจ่มใสแล้วจึงค่อยเริ่มหางานทำ ในช่วงเวลาหางานทำอาจทำให้เกิดความเครียด เนื่องจากคนที่ได้งานทันทีที่สมัครมีน้อยมากหลายคนจะต้องเขียนใบสมัครไว้ 4-5 แห่ง กว่าจะได้รับการตอบรับ ดังนั้นคุณสมบัติที่น่าสนใจของผู้สมัครงานไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา บุคลิกภาพหรือความสามารถ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรเตรียมตัวก่อนไปสมัครงาน

จากองค์ประกอบทางบุคลิกภาพของบุคคลที่มีระดับความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ที่มากน้อยแตกต่างกันไป บางคนมีความถนัดในการทำงานหลายๆ ด้าน แต่บางคนมีความถนัดในการทำงานด้านใดด้านหนึ่ง ความถนัดจึงเสมือนหนึ่งระดับความสามารถของบุคคลที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยการได้รับการฝึกอบรม การเรียนการสอน จากประสบการณ์ของตนเอง และสามารถที่จะนำประสบการณ์ หรือความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม การเรียนการสอนนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ

สำรวจตัวเองว่า เป็นคนเช่นไร มีบุคลิกภาพอย่างไร มีความรู้ความสามารถอย่างไร มีความเชี่ยวชาญอะไรเป็นพิเศษ ชอบงานประเภทไหน และมีความถนัดทางด้านใดตลอดจนพฤติกรรมและลักษณะที่เป็นทั้งข้อดีข้อเสีย จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองหรือเป็นการสำรวจความพร้อมของตนเองในการแข่งขันเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือการประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการวัดทัศนคติ (Theory of Attitude Measurement)

(สุมิน ยุระรัช, 2550) การศึกษาทัศนคติมีมาตั้งแต่สมัยแรกเริ่มของจิตวิทยาสังคม และเป็นมโนทัศน์หนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักจิตวิทยาสังคมเป็นจำนวนมากในทุกยุคทุกสมัย เพราะทัศนคติมีความสำคัญต่อชีวิตของคนในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การเมืองการปกครอง การแต่งงาน ศาสนา นิสัย การรับประทานอาหาร การศึกษา แฟชั่น การอบรมเลี้ยงดู การแข่งขัน การสื่อสาร เป็นต้น ด้วยเหตุที่ทัศนคติมีความสำคัญดังกล่าวนี้ นักจิตวิทยาจึงพยายามคิดค้นและพัฒนาวิธีการต่างๆ เพื่อวัดทัศนคติของคน

(Oppenheim, 1966: 106) การวัดทัศนคติ ส่วนใหญ่นักจิตวิทยาจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้ความสนใจในรูปแบบของการวัดชนิดต่าง ๆ ซึ่งถูกสร้างขึ้นทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทฤษฎีการวัดทางจิตวิทยา (Psychometric Theory) ได้ถูกพัฒนาและนำมาใช้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการวัดทัศนคติ (Scott, 1973: 664-669) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของทัศนคติไว้ ดังนี้

ลักษณะที่สำคัญของทัศนคติ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากการสะสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติมีคุณลักษณะของการประเมิน (Evaluative Nature) ทัศนคติเกิดจากการประเมินความคิดหรือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งของ บุคคลอื่น หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะ เป็นสื่อกลางทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง คุณลักษณะของทัศนคติในด้านการประเมินนี้ (Fishbein and Ajzen, 1975) เน้นว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้ทัศนคติแตกต่างกันอย่างแท้จริงจากแรงผลักดันภายในอื่นๆ เช่น นิสัย แรงขับ หรือแรงจูงใจ
3. ทัศนคติมีคุณภาพและความเข้ม (Quality and Intensity) คุณภาพและความเข้มของทัศนคติจะเป็นสิ่งที่บอกลถึงความแตกต่างของทัศนคติที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่างๆ คุณภาพของทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้จากการประเมิน เมื่อบุคคลประเมินทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็อาจมีทัศนคติทางบวก (ความรู้สึกรับชอบ) หรือทัศนคติทางลบ (ความรู้สึกรับไม่ชอบ) ต่อสิ่งนั้น

4. ทักษะมีความคงทนไม่เปลี่ยนแปลง (Permanence) เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการสะสมประสบการณ์ และผ่านกระบวนการเรียนรู้มา

5. ทักษะต้องมีที่หมาย (Attitude Object) ที่หมายถึง เช่น คน วัตถุ สิ่งของ สถานที่ หรือเหตุการณ์ เป็นต้น

6. ทักษะมีลักษณะความสัมพันธ์ ทักษะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ วัตถุ สิ่งของ บุคคลอื่น หรือสถานการณ์

การวัดทัศนคติ

ในทางจิตวิทยา การวัดทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของคน เพราะการรู้ถึงทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ว่าเป็นไปในทิศทางใด และมีความเข้มมากน้อยแค่ไหน ย่อมจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทำนายพฤติกรรมที่อาจจะเกิดขึ้นของบุคคลนั้นได้ และสามารถวางแผนดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคลหรือกลุ่มคนนั้นได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

การวัดทัศนคติ (Allport, 1967) เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจมานานในกลุ่มนักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกัน การศึกษาวิจัย การพัฒนาวิธีการทางสถิติ และวิธีการวัดทางจิตวิทยา เป็นผลทำให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในการศึกษาเรื่องทัศนคติ รวมทั้งความสำเร็จในการวัดทัศนคติ

ความคิดเกี่ยวกับการวัดทัศนคตินี้ (Henerson, Morris and Fitz-Gibbon, 1978) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ทัศนคติไม่ได้เป็นสิ่งที่สามารถตรวจสอบหรือวัดได้เช่นเดียวกับการตรวจสอบเซลล์ผิวหนังของมนุษย์ หรือการวัดอัตราการเต้นของหัวใจ แต่ทัศนคติของบุคคลหนึ่งอาจแสดงออกมาได้ด้วยการใช้คำพูดหรือการกระทำ

จากความคิดข้างต้นจะเน้นที่การแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นหลักในการวัดทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ (Ajzen, 1988) ได้กล่าวเอาไว้ว่า โดยธรรมชาติแล้ว คุณสมบัติของทัศนคติเป็นสิ่งที่วัดได้ แม้ว่าทัศนคติจะเป็นเพียงภาวะของจิตใจไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่ทัศนคติก็อาจวัดได้โดยอาศัยจากผลของการตอบสนอง ซึ่งจะประเมินได้เป็นทางบวกหรือทางลบและมีระดับความมากน้อย

การวัดทัศนคติโดยดูจากพฤติกรรมที่แสดงออกหรือผลจากการตอบสนองเป็นสิ่งที่ทำได้ แต่ก็อาจไม่เสมอไป บางครั้งในการแสดงพฤติกรรม เช่น คำพูดและการกระทำอาจไม่สอดคล้องกัน แม้ว่าทัศนคติจะทำให้มนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองทางพฤติกรรมตามที่ทัศนคติตั้งไว้ แต่ก็ไม่ใช่สิ่งตายตัว พฤติกรรมอาจไม่เป็นไปตามทัศนคติก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม และการยึดถือทัศนคติของบุคคลนั่นเอง

สำหรับเทคนิควิธีที่ใช้วัดทัศนคติ นักจิตวิทยาได้พยายามศึกษาและพัฒนามาตั้งแต่สมัยเริ่มต้นที่มีความสนใจในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีหนึ่งที่เป็นที่รู้จักและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายก็คือ มาตรการวัดทัศนคติ (Oppenheim, 1966) แต่ความจริงแล้ว การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายวิธี ซึ่งจะขอยกมาเป็นตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ศึกษาทัศนคติโดยใช้ประสาทหูและตาเป็นสำคัญ การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้นไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาจะต้องออกไปสอบถามบุคคลนั้นๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยการพูดคุย ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมวางแผนล่วงหน้าว่าจะสัมภาษณ์ในเรื่องใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็จริงมากที่สุด

3. แบบรายงานตนเอง (Self-Report) เป็นวิธีการศึกษาทัศนคติของบุคคลโดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาว่า รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวเองออกมาตามประสบการณ์และความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล

4. เทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) เป็นเทคนิคการวัดทัศนคติโดยการให้สร้างจินตนาการจากภาพ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นออกมา เพื่อสังเกตและวัดได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งบุคคลนั้นจะแสดงออกตามประสบการณ์ของตนเอง และแต่ละคนจะมีลักษณะของการแสดงออกที่ไม่เหมือนกัน

5. การทำงานบางอย่างที่กำหนดให้ การวัดทัศนคติด้วยวิธีนี้นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงการทำงานบางอย่างที่กำหนดให้ นั้น เป็นผลมาจากความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั่นเองโดยการวัดการทำงานหรือการแสดงพฤติกรรม เป็นผลมาจากทัศนคติของบุคคล เริ่มตั้งแต่ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรม

6. ปฏิกริยาการตอบสนองทางร่างกาย นักจิตวิทยาสังคมส่วนใหญ่มักจะรายงานผลการศึกษาด้านทัศนคติ หรือการวัดทัศนคติโดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้น (Intensity) หรือความรุนแรง (Extremity) ของทัศนคติกับปฏิกริยาการตอบสนองทางร่างกาย เช่น การตอบสนองต่อการช็อคไฟฟ้า อัตราการเต้นของหัวใจก่อนหน้าที่ การขยายของม่านตา

ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Theory of Social Psychology)

David C. Edward (อ้างใน ประพนอม คำผา, 2547: 14) นักจิตวิทยาสังคมได้อธิบายว่า ในขณะที่บุคคลปะทะสังสรรค์กับบุคคลอื่น ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา คือ ทัศนคติ ซึ่งได้แก่

ความเชื่อ (Belief) ความรู้สึก (Feeling) และรูปแบบของพฤติกรรม (Behavior pattern) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(John R.G. Jenkins, 1972: 41) กล่าวว่าทัศนคติมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Element or Belief) หมายถึง ความรู้ ความเชื่อ ความคิดรวบยอด หรือการรับรู้

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับความชอบ ความรู้สึก หรือ อารมณ์ (Affective Element or Emotion) ได้แก่ ความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากองค์ประกอบแรก

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะปฏิบัติการ (Behavioral Element or Tendency to take action) เป็นความพร้อมหรือแนวโน้มเพียงที่จะมีการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

William W. Reeder (อ้างใน ประพนอม คำผา, 2547: 16) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนว่า การแสดงออกของพฤติกรรมใดๆ ย่อมต้องมีจุดมุ่งหมาย การตัดสินใจของบุคคลว่าการกระทำในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย อาจเหมือนหรือต่างกันขึ้นอยู่กับทางเลือกเหตุผลของผู้กระทำ การกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull factors) ประกอบด้วย

- เป้าหมาย (Goals) หมายถึงสิ่งที่ผู้กระทำต้องการให้มีหรือต้องการให้เกิดขึ้น

- การปลูกฝังความเชื่อ (Belief orientation) หมายถึงความคิด ความรู้ที่ผู้กระทำได้รับการปลูกฝังจนเข้าใจในเรื่องหนึ่งในแบบของตนเอง และจะตัดสินใจเลือกแบบของการกระทำที่สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าวนี้

- มาตรฐานค่านิยม (Values standards) หมายถึง มาตรฐานที่ผู้กระทำใช้เป็นตัวกำหนดที่จะใช้เป็นตัวตัดสินใจว่าดีหรือไม่ดี และจะมีส่วนชักนำให้ผู้กระทำ กระทำให้เป็นไปตามค่านิยมของเขา

- นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habits and Customs) คือ รูปแบบของการแสดงออกที่ผู้กระทำได้รับการกระตุ้นมา โดยมีรูปแบบที่แน่นอนและมีการยอมรับเพราะมีการวิเคราะห์เหตุผลแล้ว

2. ปัจจัยผลักดัน (Push factors)

- ความคาดหวัง (Expectations) หมายถึงการที่ผู้กระทำเข้าใจ และเชื่อว่าผู้คาดหวังในตัวเขา เขาจึงได้กระทำ

- ข้อผูกพัน (Commitment) คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่า เขาถูกผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ

- แรงเสริม (Forces) คือ ตัวช่วยให้ผู้กระทำนำไปสู่การกระทำทางสังคมเพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ นั้น เขาารู้สึกว่าเขาจะได้รับแรงเสริมให้กระทำ

3. ปัจจัยสนับสนุน (Able factor)

- โอกาส (Opportunity) เป็นความเชื่อของผู้กระทำว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ

- ความสามารถ (Ability) คือ การที่ผู้กระทำรู้ความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้

- การสนับสนุน (Support) หมายถึง สิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับจากคนอื่นและรู้ดีว่ามีสิ่งสนับสนุนให้กระทำ

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

ทฤษฎีแรงจูงใจเชื่อว่าการเกิดพฤติกรรมมีสาเหตุต่างๆ กัน จึงได้อธิบายความเชื่อมั่นว่าพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีสิ่งเร้ามาเป็นเครื่องชักนำ และทำให้เกิดการตอบสนองในรูปของพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เน้นสิ่งเร้าที่เกิดจากภายนอกมากกว่าสิ่งเร้าภายใน แม้แต่ความต้องการหรือแรงขับที่เกิดขึ้นก็ถือเอาเฉพาะที่สังเกตเห็นได้

การจูงใจหรือแรงจูงใจ (Motivation) จึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นแก่บุคคลในการใช้ความพยายามผลักดันให้เกิดการกระทำอย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางที่แน่นอนเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ แรงจูงใจภายในเกิดมาจากความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคคลกับสิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย ส่วนแรงจูงใจภายนอกเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีแรงจูงใจมักเน้นที่กระบวนการ โดยยอมรับว่าแรงจูงใจเป็นผลที่เกิดจากความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับความคาดหวัง ความเป็นเสมือนเครื่องมือ และการมีคุณค่าที่เหมาะสม หรือคุณค่าสอดคล้องตามความต้องการของแต่ละคนจึงจะส่งผลต่อแรงจูงใจ ทฤษฎีความคาดหวังยังมีมุมมองเกี่ยวกับบทบาทของการจูงใจครอบคลุมกว้างขวางทั้งสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวกับการทำงานทั้งหมด โดยสาระของทฤษฎีนี้เชื่อว่าแรงจูงใจของมนุษย์จะเกิดขึ้นถ้าตนสามารถคาดหวังได้ว่าเมื่อทำงานสำเร็จแล้วก็จะได้รับสิ่งที่ต้องการได้จากงานนั้น ทฤษฎีความคาดหวังเห็นว่าคนเราย่อมมีเหตุผลที่จะคิดว่าตนต้องทำอะไรบ้างจึงควรได้รับรางวัลผลตอบแทน และรางวัลผลตอบแทนต้องมากเท่าไรจึงลงมือทำงานนั้น

(สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549) จากแนวคิดของกลุ่มนักทฤษฎีด้านจิตวิทยาสังคม แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลจะกระทำสิ่งใด หรือไม่กระทำสิ่งใด ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น และการที่บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไรนั้น จะขึ้นอยู่กับว่า บุคคลนั้น มีความเชื่อ ความรู้สึก ความเข้าใจ มีความคาดหวัง และพฤติกรรมที่จะมีแนวโน้มต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไร โดยมีปัจจัยที่เป็นตัวช่วยในการ

ตัดสินใจหลายปัจจัยด้วยกัน ทั้งที่เป็นลักษณะของแรงผลักดัน แรงจูงใจ แรงหนุน ตลอดจน จุดมุ่งหมายของการกระทำหรือความคาดหวังที่ได้ตั้งใจไว้ว่าจะให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจของบุคคลในการที่จะกระทำสิ่งใดหรือไม่กระทำสิ่งใด

ทัศนคติของนักศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการมาศึกษา คือ การศึกษาจนจบหลักสูตร การเรียนจบจึงเป็นแรงจูงใจและตัวผลักดันตัวหนึ่งให้กับนักศึกษา และยังรวมถึงการตัดสินใจเลือกศึกษาในคณะต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเปิดการเรียนการสอน นักศึกษาต่างก็มีความเชื่อความเข้าใจในการศึกษาต่อในสาขาต่างๆ ที่นักศึกษาต่างก็มีความมุ่งหวังว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถที่จะหางานทำได้ง่ายกว่าอีกสาขาหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นทัศนคติที่นักศึกษามีต่อการประกอบอาชีพ ตามแนวจิตตฤทธิทางด้านจิตวิทยาสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(พนิตา อัครตะ, 2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบด้านคุณภาพสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามทัศนคติของนักศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านบริการสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามทัศนคติของนักศึกษา พบว่าระดับคุณภาพสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ตามทัศนคติของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับสูง โดยนักศึกษานักศึกษาที่มี เพศ ที่พักอาศัย และคณะวิชาที่แตกต่างกันมีทัศนคติโดยรวมในระดับคุณภาพสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

(จักรกฤษณ์ ประกอบผล, 2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในระดับมาก โดยพบความแตกต่างกันของระดับความคิดเห็นในด้านเพศ แผนกวิชา และรอบการศึกษาที่ต่างกันของนักศึกษา

(ธีระยุทธ รัชชะ, 2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ

พิจารณารายด้านพบว่า มีเพียงด้านสังคมกลุ่มเพื่อนที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบความแตกต่างในระดับความคิดเห็นของนักศึกษายู่ในคนที่ต่างกันในด้านกิจกรรมนักศึกษาและด้านการบริการของสถานศึกษา

(สุมิตรา ชิตามร, 2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาสภาพแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านการจัดกิจกรรมนิสิต ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยไม่พบความแตกต่างโดยรวมในทัศนคติของนิสิตที่มีเพศ ชั้นปี และคนที่ต่างกัน

(สุมาลัย วงศ์เกษม, 2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาในการให้คำปรึกษาในด้านวิชาการ บุคลิกภาพ และการประกอบอาชีพ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยที่ตรงกันของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา คือ ควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบและบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ควรมีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา และมีแนวปฏิบัติที่ตรงกัน อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจ มีความเป็นกันเอง รับฟังปัญหา มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็น ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี และควรจัดเวลาให้นักศึกษาได้พบอย่างสม่ำเสมอ

(สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, 2545: 43-49) ได้ศึกษาภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2543-2544 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อายุเฉลี่ยของบัณฑิตส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ตำแหน่งงานหลังจบการศึกษาส่วนใหญ่เป็นพนักงานในสถานประกอบการภาคเอกชนมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพอิสระ ระยะเวลาของการได้งานทำ ส่วนใหญ่ได้งานภายในเวลา 3 เดือน หลังจบการศึกษา รองลงมาได้งานอยู่ในช่วง 6 เดือน ในส่วนของความตรงของงานกับสาขาที่เรียนพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่ตรงกับสาขาที่เรียน และความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการศึกษาที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านของความเหมาะสมในการนำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรไปใช้งาน พบว่ามีการนำไปใช้งานได้ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องความเหมาะสมของหลักสูตรระดับของทักษะที่ได้ไปใช้งาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหางานที่ปฏิบัติ การตรงต่อเวลาใน

การปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการพูดและแสดงความคิดเห็น ความมีระเบียบแบบแผนในการทำงาน และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเห็นว่าควรจัดให้นักศึกษาได้มีการออกฝึกงานในสถานประกอบการ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยตามเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง

(จัญฉลา ศิวะมาศ, 2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและติดตามผลภาวะการมีงานทำและผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจ ปี 2539-2542 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังในการศึกษาต่อปริญญาตรีของนักศึกษาต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และสำหรับผู้ที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่าประสบการณ์ในการทำงานที่สั่งสมในระหว่างศึกษาสามารถนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจได้เป็นอย่างดี

(จารินลักษณ์ ป้อมยาหยับ, 2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะการมีงานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ภาคปกติ จากคณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ปีการศึกษา 2541-2542 สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำในด้านการงานเต็มตรงสาขา การงานเต็มที่ไม่ตรงสาขา การงานที่ต่ำกว่าระดับตรงสาขา การงานต่ำกว่าระดับไม่ตรงสาขา และการว่างงานโดยเปิดเผย พบว่าส่วนใหญ่บัณฑิตได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรอยู่ระหว่าง 2.51-3.00 ในขณะที่กำลังศึกษาบัณฑิตส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม และเข้ารับการอบรมเพิ่มเติม มีการฝึกงานที่นอกเหนือจากหลักสูตร ใช้เวลา 1-6 เดือนในการทำงานงานกระทั้งได้งานครั้งแรก

(เดชา บ่อวาริ, 2545: 1) ได้ศึกษาความพึงพอใจของหัวหน้างานที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตโครงการจัดการศึกษา กศ.บป. คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และการฝึกอบรมกับสถานประกอบการในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เพื่อการประสานพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร และการกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการได้รับการฝึกงานจากสถานประกอบการเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงาน ส่วนสถานประกอบการที่ต้องการนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการเข้ามาฝึกงาน

(เมธัสา เขียรศรีพจมาน, 2544) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขจรเกียรติศึกษา คือ จัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและสนองความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้นักเรียนเสนอสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และฝึกให้นักเรียนมี

ทักษะทางด้านต่างๆ ได้แก่ การคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องค้ำประกันว่านักเรียนมีความสุขและเพลิดเพลินกับการเรียนการสอน

(อคอุลย์เดช ฐานะ, 2542) การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีการปฏิบัติงานการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับ “มาก” ทั้ง 4 ด้าน โดยมีข้อสังเกตว่า ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนกิจกรรม ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ ติดตามผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

(วรสิรา คำเสนา, 2543) ความคิดเห็นของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจในการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์ ระหว่างสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการคอมพิวเตอร์ พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผลด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในงานอาชีพและชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจในการจัดการเรียนการสอนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์ ระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย พบว่า นักศึกษาของวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) การศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจ และวิธีพัฒนาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้เรียน พบว่า

1.1 โรงเรียนส่วนใหญ่สำรวจความต้องการในการจัดแผนการเรียนจากครู-อาจารย์ รองลงมา คือ นักเรียนและผู้ปกครอง ในด้านความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนสำรวจความพร้อมด้านครู อาจารย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ห้อง/สถานที่ปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์และสื่อ และครูเห็นว่า ในภาพรวมโรงเรียนมีความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้เรียนในระดับมาก สำหรับนักเรียนเห็นว่า มีความพร้อมในระดับน้อย

1.2 ความเพียงพอของความรู้ที่นักเรียนได้รับหลังจากจบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการ โรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนไม่เพียงพอต่อการไปประกอบอาชีพได้

1.3 ความต้องการของนักเรียนหลังจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อและทำงานด้วยมากที่สุด โดยต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย และต้องการทำงานราชการมากที่สุด สำหรับผู้ปกครองมีความต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อมากที่สุด

1.4 ความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ประกอบการในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแผนการเรียนมากที่สุด กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้ประกอบการ เห็นว่า ได้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมากที่สุด

1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พบว่า สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการเรียนวิชาชีพมีน้อย งบประมาณมีไม่เพียงพอ เวลาในการเรียนไม่เหมาะสม เวลาในการปฏิบัติจริงมีน้อย ครูและผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สถานที่ฝึกงานและห้องปฏิบัติการจริงมีไม่เพียงพอ ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านอาชีพ

2. คุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพของผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารและกรรมการโรงเรียนเห็นว่า คุณลักษณะพื้นฐานที่พึงประสงค์ต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนอันดับแรก คือ ความสามัคคี สำหรับครู นักเรียน และผู้ปกครองเห็นว่า อันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ ส่วนผู้ประกอบการเห็นว่า คุณลักษณะที่ต้องการเป็นอันดับแรก คือ ความขยันและอดทน

3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ พบว่า โรงเรียนร้อยละ 45.6 มีความเพียงพอเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ต่อการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ พบว่า สอนให้นักเรียนมีความรู้ในการประกอบอาชีพในชั้นเรียน สอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงโดยให้ทำโครงการ ประเมินผลการเรียนรู้ จักผลงานหรือผลผลิตและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาชีพโดยการทำโครงการอาชีพ ครูมีความคิดเห็นว่าสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และการจัดการในการประกอบอาชีพเห็นว่า ในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

โดยมีข้อข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. กรมต้นสังกัดและสถานศึกษาควรมีแหล่งข่าวในการประชาสัมพันธ์ ทรัพยากรให้ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติและต้นแบบที่ดีต่อการเรียนวิชาอาชีพ และเป็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนวิชาอาชีพ

2. การจัดการเรียนการสอนควรจัดหลักสูตรให้หลากหลาย ให้นักเรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่ชอบ และสนใจ มีการปฏิบัติในสถานประกอบการเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ และจูงใจให้นักเรียนสนใจมากขึ้น

3. กรมต้นสังกัดควรสนับสนุนให้โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับฝึกงานอย่างเพียงพอ จึงช่วยแก้ปัญหาเรื่องอาคารสถานที่สำหรับการฝึกปฏิบัติ

4. สถานศึกษาควรมีการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ สถานประกอบการในชุมชน และบุคคลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้กับนักเรียนได้ค้นคว้า

(อรนุช หลิมประเสริฐ, 2549) ได้ศึกษา ภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงานของผู้จบอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของผู้จบอุดมศึกษาโดยศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการมีงานทำ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพในการทำงาน และปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ศึกษาระดับอุดมศึกษามีงานทำและมีคุณภาพในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อระยะเวลาในการหางานจนได้งานทำและความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลส่งผลให้ใช้เวลาน้อยในการทำงาน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี ตัวแปรที่มีอิทธิพลส่งผลให้ได้งานทำช้า ได้แก่การไม่เคยทำงานระหว่างเรียนปริญญาตรี

ตัวแปรที่มีอิทธิพลส่งเสริมต่อความก้าวหน้าในการทำงานที่สำคัญ ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ทำครั้งแรกหลังจบปริญญาตรี การได้งานทำตรงสาขาที่เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ความต้องการทำงานเอกชน ตัวแปรที่เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้า ได้แก่ ความไม่พอใจในงานเพราะตำแหน่งงานที่ไม่เหมาะสม และการไม่มีความรู้พิเศษใดๆ

(กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2548) ได้สำรวจข้อมูล ภาวะการหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2548 โดยใช้แบบสอบถาม ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่ง ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานทั่วไป การได้งานทำและสาเหตุที่ยังมิได้ทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการหางาน ลักษณะงานอาชีพที่บัณฑิตทำงาน อัตราเงินเดือน ภาคที่ทำงาน ทักษะคติในการทำงาน การนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการทำงาน ระยะเวลาในการหางานทำ สรุปได้ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ภาวะการหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. บัณฑิตที่ได้งานทำแล้ว จากบัณฑิตที่ตอบแบบสำรวจ 5,430 คน ของบัณฑิตทั้งหมดเป็นระดับปริญญาตรี 4-6 ปี 4,244 คน ได้งานทำ 2,958 คน ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 383 คน ได้งานทำ 304 คน และระดับปริญญาโท 803 คน ได้งานทำ 753 คน โดยบัณฑิตที่ได้งานทำแล้วในระดับปริญญาตรี 4-6 ปี สรุปได้ดังนี้

1.1 ประเภทของอาชีพ มีสัดส่วนของผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน: ภาครัฐ: อื่นๆ โดยคิดเป็น 6.8: 2.1: 1.1 และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า สัดส่วนของผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน และประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น แต่ผู้ทำงานในภาครัฐมีสัดส่วนลดลง

1.2 ภาคที่ทำงาน ทำงานในภาคได้สูงสุด รองลงมา ทำงานในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และทำงานกระจายอยู่ในภาคอื่นๆ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตทำงานในภาคใต้และบัณฑิตทำงานในกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้น และกระจายไปทำงานอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ ในอัตราที่ลดลง

1.3 เงินเดือน บัณฑิตที่ทำงานแล้วได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 11,595 บาท ลดลงจากปีที่แล้ว 99 บาท เมื่อพิจารณาเงินเดือนเฉลี่ยของบัณฑิตแต่ละคณะ พบว่า ส่วนใหญ่หรือเกือบทุกคณะมีเงินเดือนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระที่มีกิจการเป็นของตนเองมีเงินเดือนเฉลี่ยสูงกว่าอาชีพอื่น (15,065 บาท) รองลงมา บัณฑิตที่ทำงานเป็นพนักงานองค์กรต่างประเทศ/ระหว่างประเทศ (14,482 บาท) และบัณฑิตที่รับราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานของรัฐ และประกอบอาชีพที่เป็นกิจการร่วมกับครอบครัว มีเงินเดือนเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 11,420 และ 10,746 บาท ส่วนบัณฑิตที่เป็นพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน มีเงินเดือนเฉลี่ย คือ 12,132 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

1.4 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ พบว่า บัณฑิตได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดย 3 คณะแรกที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้มาก ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์

1.5 ระยะเวลาในการหางานทำ พบว่า บัณฑิตที่ใ้้งานทำส่วนใหญ่ ใ้้งานทำภายในเวลา 6 เดือนที่สำเร็จการศึกษา

2. บัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน จากบัณฑิตที่ยังมิได้ทำงานจำนวน 1,286 คน พบว่า สาเหตุของบัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาต่อ/จะศึกษาต่อ ส่วนบัณฑิตที่ยังไม่ได้งานทำมีสาเหตุที่ยังไม่ได้ทำงาน เนื่องจากรอฟังคำตอบจากหน่วยงาน หางานทำไม่ได้ ยังไม่ประสงค์จะทำงานตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา บัณฑิตยังไม่ได้ทำงานในปีนี้เป็นเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาเล็กน้อย และมีบัณฑิตที่กำลังศึกษาต่อ/จะศึกษาต่อ ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

3. ปัญหาในการหางานทำ จากบัณฑิตทั้งหมดทั้งที่ใ้้งานทำและไม่ใ้้งานทำ พบว่า มีปัญหาในการหางานทำเหมือนปีที่ผ่านมาทุกข้อและมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้แก่ หางานถูกใจไม่ได้ เงินเดือนน้อย และไม่ทราบแหล่งงาน

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. การประเมินตนเองของบัณฑิตใน 3 ประเด็น จากการประเมินตนเองของบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า

1.1 คุณสมบัติของบัณฑิต บัณฑิตประเมินตนเองว่า มีคุณสมบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ทักษะทางการบริหาร และภาษาอังกฤษ ที่บัณฑิตประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ภาษาที่ 3 (จีน,ฝรั่งเศส,ญี่ปุ่น,มาเลย์) ที่บัณฑิตประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มบัณฑิตที่ทำงานแล้วและกลุ่มบัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงานในคุณสมบัติของตนเองทั้ง 13 ข้อ พบว่า เกือบทุกข้อค่าเฉลี่ยของการประเมินบัณฑิตที่ทำงานแล้วมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินตนเองของบัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน และเมื่อทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 8 ข้อ ได้แก่ ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพ

1.2 คุณสมบัติที่องค์กรหรือผู้ว่าจ้างต้องการจากบัณฑิต บัณฑิตประเมินว่า องค์กรหรือผู้ว่าจ้างต้องการความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นลำดับแรก รองลงมาต้องการความรู้ความสามารถ สาขาวิชาชีพ/เอก และต้องการทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 5 ข้อ บัณฑิตประเมินตนเองว่ามีคุณสมบัติอยู่ในลำดับต้นๆ

1.3 การปรับปรุงคุณสมบัติตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ในลำดับแรก บัณฑิตส่วนใหญ่ได้ปรับปรุงคุณสมบัติของตนเองในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ รองลงมาได้ศึกษาข้อมูลงานด้านอื่นที่ไม่ตรงกับสาขาวิชา มองหาอาชีพอิสระ และพัฒนาภาษาต่างประเทศ ซึ่งยังคงเหมือนในปีที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า การประเมินตนเองของบัณฑิตทั้ง 3 ประเด็น คือ ประเมินคุณสมบัติของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ประเมินคุณสมบัติที่องค์กรหรือผู้ว่าจ้างต้องการจากบัณฑิต และการปรับปรุงตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ในภาพรวมยังคงเป็นเหมือนปีที่ผ่านมา

2. ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ส่วนใหญ่บัณฑิตพึงพอใจในระดับมากในด้านผู้สอน วิธีการสอน และหลักสูตร/สาขาวิชา บัณฑิตพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน และห้องปฏิบัติการ/ห้องเรียนและอื่นๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตพึงพอใจในระดับมากเพิ่มขึ้นในด้านหลักสูตร/สาขาวิชา (ปีที่ผ่านมาบัณฑิตพึงพอใจ) ส่วนด้านอื่นๆ ในภาพรวมยังคงเหมือนเดิม แต่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละด้านเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านและคณะสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านผู้สอน ในภาพรวมบัณฑิตพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคณะ พบว่า บัณฑิตทุกคณะพึงพอใจต่อผู้สอนในระดับมาก

2.2 ด้านวิธีการสอน ในภาพรวมบัณฑิตพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคณะ พบว่าบัณฑิตเกือบทุกคณะพึงพอใจวิธีการสอนในระดับมาก

2.3 ด้านหลักสูตร/สาขาวิชา ในภาพรวมบัณฑิตพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคณะ พบว่า บัณฑิต 14 คณะที่พึงพอใจหลักสูตร/สาขาวิชา อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการให้บริการของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน ในภาพรวมบัณฑิตพึงพอใจมาก

2.5 ด้านห้องปฏิบัติการ/ห้องเรียนและอื่นๆ ในภาพรวมบัณฑิตพึงพอใจมาก

(กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2548) รายงานผลภาวะการหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และความพึงพอใจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2547 โดยได้สรุปเฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อหาสำคัญและที่เกี่ยวข้องกับคณะทรัพยากรธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1. ภาวะการหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. ประเภทของอาชีพ บัณฑิตคณะทรัพยากรธรรมชาติหลักสูตรปริญญาตรี 4-6 ปี ส่วนมากทำงานเป็นพนักงาน/ลูกจ้างในบริษัทเอกชน รับราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานของรัฐ กิจการของครอบครัว กิจการของตัวเองตามลำดับ

2. ภาคที่ทำงาน บัณฑิตคณะทรัพยากรธรรมชาติหลักสูตรปริญญาตรี 4-6 ปี ทำงานในภาคใต้สูงสุด รองลงมาทำงานในกรุงเทพ และภาคตะวันออก ตะวันตก ตามลำดับ

3. เงินเดือน ในภาพรวมมหาวิทยาลัย บัณฑิตที่ทำงานแล้วได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 11,694 บาท โดยบัณฑิตที่ทำงานแล้วของคณะทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 8,865 บาท

4. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ บัณฑิตที่ทำงานในภาพรวมของมหาวิทยาลัยหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4-6 ปี พบว่าบัณฑิตที่นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้มากที่สุด ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ รองลงมาคือ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ ตามลำดับ สำหรับบัณฑิตของคณะทรัพยากรธรรมชาติได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อย

5. ระยะเวลาในการหางานทำ บัณฑิตที่ได้ทำงานส่วนใหญ่ ได้งานทำภายในเวลา 6 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา ส่วนบัณฑิตของคณะทรัพยากรธรรมชาติได้งานทำภายในเวลา 3-4 เดือน

6. บัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน พบว่าบัณฑิตของคณะทรัพยากรธรรมชาติ หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4-6 ปี สาเหตุที่ยังไม่ได้ทำงาน เนื่องจาก จะศึกษา/กำลังศึกษาต่อ รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน หางานทำไม่ได้ ไม่ประสงค์จะทำงาน ตามลำดับ

ส่วนที่ 2. ความพึงพอใจของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. การประเมินคุณสมบัติของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา บัณฑิตประเมินตนเองอยู่ระดับมากในด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ สมรรถภาพการบริหาร วิชาความรู้ตามสาขาวิชา/เอก ทักษะการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา ทักษะการประยุกต์ความรู้ในการทำงาน บุคลิกภาพตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย พิจารณาจากความพึงพอใจต่อหลักสูตร/สาขาวิชา วิธีการสอน ผู้สอน การบริการของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน และห้องปฏิบัติการ/ห้องเรียนและอื่นๆ ซึ่งในส่วนของคณะทรัพยากรธรรมชาติ ในภาพรวมบัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าบัณฑิตของคณะทรัพยากรธรรมชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในด้านหลักสูตร/สาขาวิชา วิธีการสอน ผู้สอนตามลำดับ และที่บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านการบริการของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ/ห้องเรียนและอื่นๆ

3. ความพึงพอใจต่อหลักสูตร/สาขาวิชา พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจหลักสูตร/สาขาวิชา มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบัณฑิตพึงพอใจในระดับมากในด้านของความครบถ้วนของเนื้อหาวิชา การกำหนดเค้าโครงรายวิชาและการอธิบาย และอธิบายวัตถุประสงค์ของวิชา การวัดและการประเมินผลการเรียน ส่วนที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในด้านความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และรูปแบบการเรียนการสอน โดยบัณฑิตในรุ่นปีการศึกษา 2547 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยได้ลดลงจากบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีความพึงพอใจมากต่อหลักสูตร สาขาวิชา ความครบถ้วนของเนื้อหาวิชา การวัดและการประเมินผลการเรียนตามลำดับ ส่วนความทันสมัยของเนื้อหาวิชา รูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพึงพอใจต่อวิธีการสอน พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนมาก ซึ่งสูงกว่าบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2546 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อซึ่งได้แก่ด้าน การเตรียมการสอนที่ดีของอาจารย์ การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย การอธิบายให้ตรงประเด็นมีการยกตัวอย่างประกอบได้ชัดเจน การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเปิดโอกาสให้ซักถามตามลำดับ

5. ความพึงพอใจต่อผู้สอน พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อผู้สอนมาก ซึ่งสูงกว่าบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2546 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อในด้าน ความพึงพอใจต่อผู้สอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพอย่างแท้จริง อาจารย์ส่วนใหญ่มีความตั้งใจมุ่งมั่นต่อการให้ความรู้ อาจารย์ส่วนใหญ่มีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบและให้คำปรึกษาตามลำดับ

(ประนอม คำผา, 2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อศึกษาถึงกระบวนการในการแสวงหารายได้ระหว่างเรียนของนักศึกษา โดยมุ่งประเด็นการศึกษาถึงภูมิหลัง แรงผลักดันและแรงจูงใจในการทำงาน กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งงาน ลักษณะของงาน สภาพการทำงาน ผลตอบแทนที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน การบริหารจัดการรายได้ ผลกระทบของการทำงาน การวางแผนชีวิตในอนาคต และองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานพบว่าแรงผลักดันและแรงจูงใจในการทำงานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างคือฐานะของครอบครัว และความต้องการสร้างและแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานเพื่อพัฒนาความรู้และฝึกฝนวิชาที่ศึกษาให้เกิดความชำนาญในการทำงานอนาคต โดยนักศึกษาที่ทำงานเป็นลูกจ้าง ได้รับค่าตอบแทนตามที่กระทรวงแรงงานกำหนด โดยไม่สามารถต่อรองเรื่องค่าแรงได้ ด้านสาขาวิชาที่เรียนพบว่าส่วนใหญ่ลักษณะงานที่ทำไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน ส่วนนักศึกษาที่ทำงานอิสระส่วนใหญ่จะทำงานที่สอดคล้องกับสาขาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ช่องทางการเข้าสู่อาชีพจึงเกิดจากการมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาที่เรียนที่มีความสัมพันธ์กับงานที่ทำเป็นหลัก รองลงมาคือประสบการณ์ตรงจากการทำงานและการฝึกฝนของตนเองที่สามารถนำมาใช้ในการทำงานหรือเปิดกิจการของตนเอง ส่วนการวางแผนการทำงานในอนาคตส่วนมากนักศึกษามีการวางแผนการทำงานที่มีความสอดคล้องกับสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้ประสบการณ์ในการทำงานและความรู้ที่ได้จากสาขาวิชาที่ศึกษาเป็นพื้นฐานในการสมัครงาน ส่วนความสำเร็จในการทำงานนักศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของความสำเร็จในการทำงานรับจ้าง ได้แก่ บุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา การมีมนุษยสัมพันธ์ การควบคุมอารมณ์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ความสามารถด้านบริการและการจัดการ ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ความสามารถในการพัฒนาตนเองและกิจการ มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานอิสระ

(บุญส่ง มั่นจิตร, 2548: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน Part time ของนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสามารถที่จะต่อสู้และแข่งขัน มุ่งมั่นอดทนต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพบประเด็นสำคัญในการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการทำงาน คือ ความพยายามความมุ่งมั่น ความอดทน และการฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญเพื่อสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงาน

(สุภาพรณ์ ขาวสวย, 2546: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการ

บัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของสถาบันการศึกษาเอกชน 5 แห่ง จำนวน 303 ราย พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเป็นผู้ประกอบการ ในธุรกิจขนาดย่อมช่วยลด ปัญหาการว่างงาน ด้านความเห็นต่อการเป็นผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าการเป็นผู้ประกอบการจะต้องมีความอดทนต่อความยากลำบากมากกว่าที่เป็นลูกจ้าง ด้านพฤติกรรมหรือแนวโน้มต่อการเป็นผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจที่จะออกไปประกอบ อาชีพเป็นผู้ประกอบการเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยให้เหตุผลว่าขาดประสบการณ์ และเห็นว่าอาชีพที่ น่าสนใจมากที่สุด คือ ทำงานบริษัท และยังพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการเป็น ผู้ประกอบการ ได้แก่ วิชาที่มีความสำคัญในการนำไปใช้ประโยชน์ คือ วิชาการเงิน และ สถาบันการศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาในเรื่องการฝึกงาน และพัฒนาหลักสูตรเพื่อช่วยให้ ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ

(ประยงค์ ธรรมสุภา, 2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน การสอนวิชาเกษตรศาสตร์ ในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ทัศนคติต่อการ จัดการเรียนการสอนในด้านองค์ประกอบการจัดการเรียน ด้านอาจารย์ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ใน ระดับมากเกี่ยวกับการแต่งกายที่เรียบร้อยเหมาะสมกับภารกิจของผู้สอน ความรับผิดชอบและความ ตรงต่อเวลาในการสอน ด้านนักศึกษาที่ได้รับเข้าศึกษาต่อในสาขาที่ตรงกับความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรที่ทางโปรแกรมวิชาจัดให้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพส่วนตัว ได้ เนื้อหาในรายวิชาเอกมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เนื้อหาที่เป็นทฤษฎีกับการปฏิบัติมี ความสอดคล้องกัน และเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับเวลาที่เรียนอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการ เรียนการสอนนักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อาจารย์มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก ทำงานเป็นทีม อาจารย์มีความสามารถในการอธิบายเนื้อหาวิธีการได้ตรงประเด็นและมีการ ยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจชัดเจน อาจารย์มีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ ในเนื้อหาวิชาที่เรียน มีการเรียงลำดับเป็นขั้นเป็นตอนอย่างต่อเนื่องเหมาะสม อาจารย์มีการชี้แจงแผนการเรียนและ แผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน และอาจารย์มีวิธีใช้ภาษาพูดเพื่อชักจูงให้ผู้เรียนสนใจและ ติดตามบทเรียน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน นักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดและการประเมินผล นักศึกษามีระดับทัศนคติเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้มีการ ชี้แจงวิธีการ เกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการสอน มีการเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ซักถามความเข้าใจระหว่างหรือท้ายชั่วโมงเรียน มีการแจ้งผลการเรียนได้อย่างรวดเร็ว มีการแจ้งข้อบกพร่องของการเรียนที่พบในการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ มีการวัดและการ ประเมินผลเมื่อสอนจบบทเรียนแต่ละบท มีการเปิดเผยผลของข้อมูลคะแนนในการสอบให้ นักศึกษาทราบ และเกณฑ์การให้คะแนนมีความยุติธรรม

(พรปริญญา สุขวัฒนา, 2542) ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนประสบความสำเร็จ พบว่า

นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมีความรู้สึกที่ดีต่อโครงการ เห็นว่าเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในชุมชน มีประสบการณ์ในการสอนสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และมีการประกอบอาชีพอื่นๆ การจัดให้นักเรียนเข้าร่วมในโครงการ ได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ประกอบกับมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการจึงเป็นไปได้ด้วยดี ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนินงานเป็นอย่างดี จึงทำให้การปฏิบัติงานในโครงการได้รับความสำเร็จ

(ไพโรจน์ คณะจันทร์, 2542) การศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนงานเตรียมไปสู่อาชีพ โดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ เรื่องการเตรียมประกอบปรุงและจัดอาหาร ด้านการกำหนดโครงการ รูปแบบ และเอกสาร จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง และให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ผลการดำเนินการทดลองนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน เฉลี่ยร้อยละ 9.24 พฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 87.57 ส่วนผลการฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียนรวมทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 93.33 ผลการประชุมหลังการทดลอง เห็นควรปรับปรุงในเรื่องเวลา โดยเพิ่มเวลาการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ควรหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนงานไปสู่อาชีพ ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น เพราะความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของชุมชนสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

2. ควรเน้นความชัดเจนของกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ขยายผล หรือปรับปรุงพัฒนางานเตรียมไปสู่อาชีพเรื่องอื่นต่อไป

(สุวัฒนา พรหมหล่อ, 2545) ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า

1. ประสิทธิภาพของนวัตกรรมการสอน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 70/70 จากการศึกษา พบว่า นวัตกรรมการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติ 70/70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพ ที่เน้นกระบวนการมีประสิทธิภาพ 86.16/85.66

2. ประสิทธิภาพของนวัตกรรมการสอนที่ใช้ในกิจกรรมแนะแนว จากการพัฒนาการด้านการเรียนการสอน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน คือ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพ ที่เน้นกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ความก้าวหน้าในการเรียนโดยใช้นวัตกรรมการสอนชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 55.00

เมื่อใช้นวัตกรรมการสอนชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนจริง นั่นคือ ร้อยละของความก้าวหน้า โดยส่วนรวมมีค่าเกินร้อยละ 15 และคะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในส่วนรวม และเป็นรายหน่วยการเรียน เพราะในการสอน ผู้สอนผลิตชิ้น จะดำเนินไปโดยผู้สอนจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนก่อน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาตามจุดประสงค์ โดยจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเวลา ครูผู้สอนมีโอกาที่จะเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน จะมีการทำแบบฝึกหัดย่อย เพื่อสำรวจหาข้อบกพร่องทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีการถ่ายโยงความรู้ได้ดี จึงทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน นั่นคือ หลังเรียนโดยใช้นวัตกรรมการสอนที่ผู้สอนผลิตและพัฒนาขึ้น ผู้สอนมีความรู้เพิ่มขึ้นจริง

(อภิศักดิ์ จันทร์สนาม, 2542) การศึกษาความสนใจในการเลือกอาชีพ พบว่า

1. นักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษาสนใจในหมวดอาชีพการบริการมากกว่านักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนหญิงสนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพ/วิชาการ อาชีพงานเสมียนพนักงานมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมวดอาชีพของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับความสนใจในการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษาของบิดา มารดา รายได้ของบิดา มารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในการเลือกอาชีพ

และมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการแนะแนวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อจะไม่เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา และควรมีวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะสาขา มาให้ความรู้เกี่ยวกับแต่ละอาชีพเพื่อให้นักเรียน เกิดแรงคิดในการประกอบอาชีพ

(พิพัฒนา บุญฉิม, 2545) การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

1. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ใน 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักตนเอง และด้านการศึกษาลักษณะงานและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพและ ด้านการวางแผนในการหางาน นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สังกัดสถาบันการศึกษา ต่างกันมีการวางแผนเข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงาน และค้นหา อาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน และด้านการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน ส่วนด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ และด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ต่างประเภทวิชา กัน มีการวางแผน เข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามี การวางแผนเข้าสู่อาชีพด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ แตกต่างกัน ส่วนด้านการรู้จักตนเอง ด้าน การศึกษาลักษณะงานและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน ด้านการเตรียมตัวเพื่อ ประกอบอาชีพและด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีการวางแผนเข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ด้านการรู้จักตนเองกับด้านการศึกษาลักษณะงานและค้นหา อาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน แตกต่างกัน ส่วนด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียม ตัวเพื่อประกอบอาชีพและด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

โดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ว่า นักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมสถานที่ที่จัดนัด พบแรงงาน หรือวันนัดพบแรงงานเพื่อจะได้ทราบข้อ มูลต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม นักศึกษาควรรหาโอกาสเข้าเยี่ยมชมสถานที่ทำงานของรุ่นพี่ เพื่อศึกษาลักษณะการทำงาน และเก็บเกี่ยว ประสบการณ์จากการทำงานให้มากที่สุด

ในส่วนข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษากล่าวว่า ทางสถานศึกษาควรตระหนักถึง ความสำคัญ ของการส่งเสริมการวางแผนในการหางานทำของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งให้นักศึกษามีความสามารถในการสร้างงาน และประกอบอาชีพอิสระ การแนะแนวอาชีพ และ การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยบรรเทา ตลอดจนลดความตึงเครียดจากสถานการณ์ในปัจจุบันได้

(ปีนวดิ ธนธานี, 2543) การศึกษาความพึงพอใจในอาชีพของบัณฑิตภาคปกติ สถาบันราชภัฏ นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระ โดยส่วนรวมมีความพึงพอใจในอาชีพของตนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเพื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของความพึงพอใจในอาชีพทั้ง 7 ด้านแล้วพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากเพียงด้านเดียว คือด้านสัมพันธภาพเชิงสังคม นอกนั้นอีก 6 ด้าน บัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพซึ่งได้รับเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำ โดยส่วนรวมมีความพึงพอใจในอาชีพของตนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบความพึงพอใจในอาชีพทั้ง 10 ด้านแล้วพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างมากถึง 8 ด้าน ที่เหลืออีก 2 ด้านพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปกครอง และบังคับบัญชาของฝ่ายบริหาร กับด้านเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ

3. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระทั้งเพศชายและหญิง มีความพึงพอใจในอาชีพของตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของความพึงพอใจในอาชีพเป็นรายด้านแล้วก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

4. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพซึ่งได้รับเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำ เพศชายและหญิง มีความพึงพอใจในอาชีพของตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของความพึงพอใจในอาชีพเป็นรายด้านแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .03 เพียงด้านเดียว คือด้านลักษณะอาชีพที่ทำ

5. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสำเร็จการศึกษาจาก 4 คณะ มีความพึงพอใจในอาชีพของตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของความพึงพอใจในอาชีพเป็นรายด้านแล้วก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

6. บัณฑิตกลุ่มที่ประกอบอาชีพซึ่งได้รับเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำซึ่งสำเร็จการศึกษาจาก 4 คณะ มีความพึงพอใจในอาชีพของตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .03 แต่ไม่พบว่า มีค่าเฉลี่ยคู่ใดแตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของความพึงพอใจในอาชีพเป็นรายด้านแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้าน 1 ลักษณะ อาชีพที่ทำ ซึ่งพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยระหว่างคณะครุศาสตร์กับคณะวิทยาการจัดการ ด้าน 3 หน้าที่การงานที่รับผิดชอบ ซึ่งพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 3 คู่ระหว่าง คณะครุศาสตร์ กับคณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ กับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะครุศาสตร์กับคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และด้าน 5 ความมั่นคงก้าวหน้าในงานอาชีพ ซึ่งพบ

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยระหว่างคณะครุศาสตร์ กับคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

(วนิดา อธิกิจไพบูลย์, 2547) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องของลักษณะงานที่ฝึกในสถานฝึกงานอาชีพกับรายวิชาที่ลงทะเบียนผลการวิจัยพบว่า ความสอดคล้องของลักษณะงานที่ปฏิบัติกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการจัดการเรียนการสอนในสถานฝึกงานอาชีพทั้งภาครัฐและสำนักงานบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องของลักษณะงานที่ฝึกในสถานฝึกงานอาชีพกับรายวิชาที่ลงทะเบียนในสถานฝึกงานอาชีพภาครัฐและสถานฝึกงานอาชีพสำนักงานบัญชีไม่แตกต่างกันเท่ากับ .01 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยความสอดคล้องของลักษณะงานที่ปฏิบัติกับเนื้อหาวิชาและผลการจัดการเรียนการสอนในสถานฝึกงานอาชีพซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นแผนกวิชาบัญชีจึงควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่ปฏิบัติในสถานฝึกงานอาชีพหรือจัดกิจกรรมลักษณะงานปฏิบัติที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมในสถานศึกษาก่อนส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพ

แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549-2551

ในด้านของพันธกิจของมหาวิทยาลัย และความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

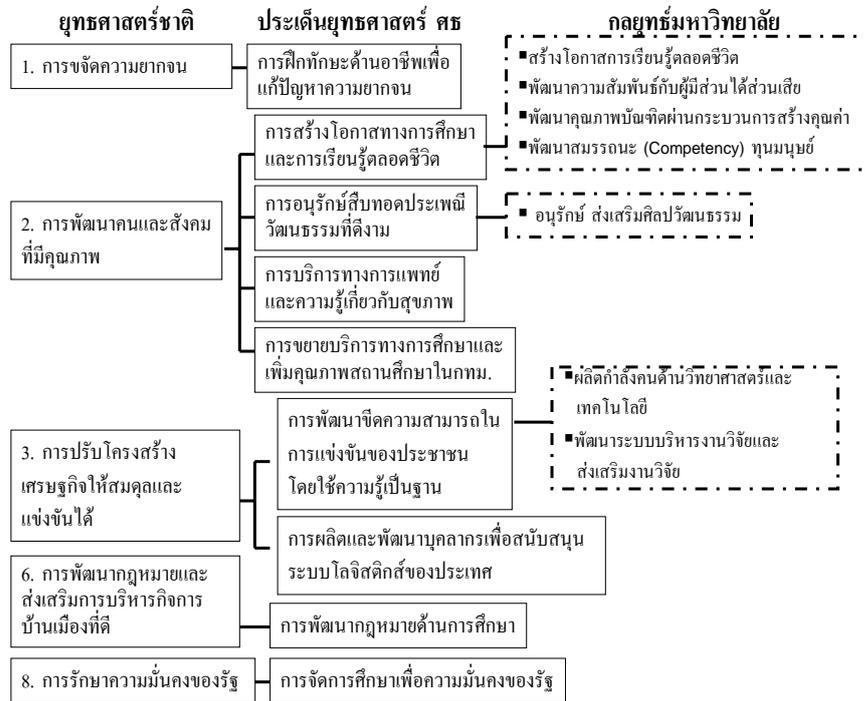
พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและต้องการของผู้ประกอบการและสังคม โดยเน้นการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถแข่งขันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

2. สร้างองค์ความรู้ ประสานความร่วมมือด้านวิจัย พัฒนานวัตกรรมและสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการกับองค์กรในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งให้บริการวิชาการแก่สังคม พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษา ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตหลังจบการศึกษา และแนวโน้มในการประกอบอาชีพของนักศึกษา สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยถึงทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรต้น

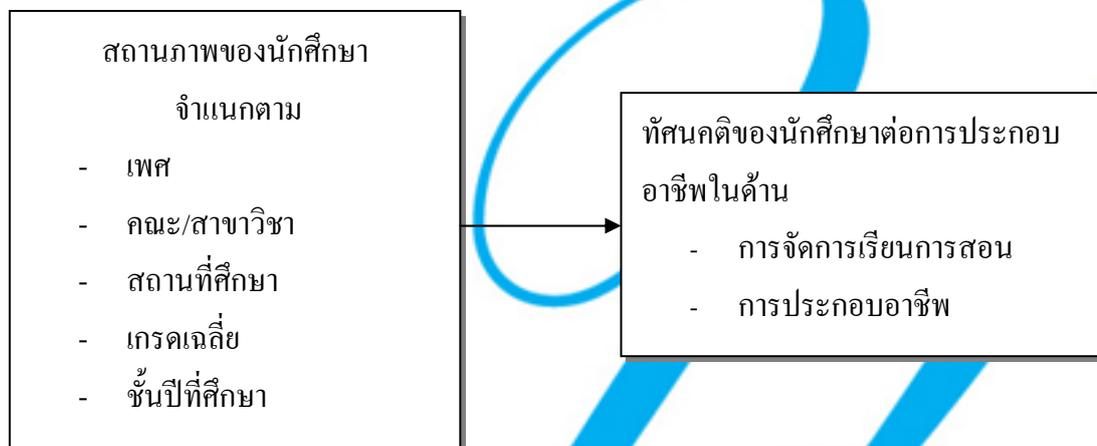
เป็นสถานภาพของนักศึกษาประกอบด้วย เพศ คณะ/สาขาวิชา สถานที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยและชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษา

ตัวแปรตาม

ได้แก่ ทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพในด้านการจัดการเรียนการสอน และการประกอบอาชีพ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย